

BAND DOKTOR

*“DET HANDLER OM AT
DYRKE BANDET”*

*- En kvalitativ undersøgelse af læringsmetoder,
musikpædagogisk formidling og samspil ved
Grobund Bandakademi*

Grobund Bandakademi blev skabt i 2009 af Jens Munch & Caspar Quorning på foranledning af Aarhus Musikskole. Siden da har mere end 100 bands været igennem Grobund, og tilbuddet står i dag som et fyrtårn inden for det kreativt skabende undervisningsmiljø i Danmark.

I vinteren 2020 besluttede Grobund Bandakademi sig for at igangsætte andet led af en større formidlingsproces i form af en etnografisk undersøgelse af de musikpædagogiske metoder, der gør sig gældende i deres øvelokaler.

Rapporten kommer i kølvandet af bogen 'Banddokter' (2020), et erfaringsrepertoire skrevet ud fra banddokterernes egne intuitive fortolkninger af, hvad de praktiserer.

Denne rapport har til formål at gøre banddokterenes intuition eksplicit, og bringer en kvalitativ analyse af, hvad en banddokter er og gør, hvad der skaber et Grobund-band, samt hvad der skaber Grobund som sted og koncept.

INDHOLD

INTRODUKTION	1
DEN ETNOGRAFISKE METODE	5
I BANDDOKTORENS NÆRVÆR	8
I BANDDOKTORENS FRAVÆR	28
GROBUND SOM STED	38
GROBUND SOM NETVÆRK	44
KONKLUSION: GROBUND SOM KONCEPT	50
LITTERATURHENVISNINGER	56
INTERVIEWLISTE	57
OBSERVATIONSdatoer	58

INTRODUKTION

I vinteren 2020 besluttede Grobund Bandakademi sig for at igangsætte andet led af en større formidlingsproces i form af en etnografisk undersøgelse af de musikpædagogiske metoder, der gør sig gældende i deres øvelokaler.

Denne rapport er udarbejdet på kvalitative metoder som et etnografisk feltarbejde ved Bandakademiet, og udgør trin 2 af Grobunds formidling af deres didaktiske praksis inden for musikundervisning til de øvrige musikmiljøer i Danmark. Derfor er denne rapport hovedsageligt skrevet til musikskoleledere og -lærere, men kan læses af alle med interesse i fritidstilbud til unge. Rapporten kommer i kølvandet af trin 1 i denne proces, hvor produktet blev den lille bog 'Banddoktor' (2020), et erfaringsrepertoire skrevet ud fra banddokterernes egne intuitive fortolkninger af, hvad de praktiserer. Det kvalitative projekt, som rapporten her fremviser, har til formål at gøre denne intuition eksplicit ved tilvejebringelsen af empirisk datamateriale som modvægt til og understøttelse af bogen 'Banddoktor'. Dette er en kvalitativ analyse

af, hvad en banddoktor er og gør, hvad der skaber et Grobund-band, samt hvad der skaber Grobund som sted og koncept.

Vores undersøgelse har blik på interaktionen mellem banddoktor og bands, og det læringsrum, der opstår herved. De metoder, som banddoktoren benytter, er empirisk interessante, når vi ser på, hvordan bandsene anvender og forstår dem. Anvendelsen af metoderne er netop én del af en didaktiske bevægelse, hvoraf banddoktorernes *læringsmål*, som beskrevet i 'Banddoktor' (2020) udgør en anden del. *Læringsmål* er den teoretisering, vi benytter i forhold til at forstå, hvordan de underviser i Grobund, og hvilke tanker de har om, hvad de unge bands skal kunne i Grobund. Didaktikkens kerne består altså af bevægelsen fra banddoktorernes læringsmål til deres udførelse af dem, til bandets anvendelse og forståelse af dem. Vores rapport tager altså udgangspunkt i de *læringsmål*, som 'Banddoktor' er et direkte produkt af, med formålet at vise *hvordan*. Vi har derfor inddraget bandsene selv, hvordan de forstår en banddoktor, hvordan de forstår sig selv som en del af noget, der kaldes for 'Grobund'. Vi har også kigget på hvordan disse interaktioner fortolkes og evalueres af aktørerne selv.

UNDERSØGELSENS OBJEKT

Dette projekt ønsker primært at undersøge interaktionen mellem banddokter og bands i Grobunds øvelokaler med udgangspunkt i konkrete feltobservationer ud fra et praksisorienteret blik. Øvelokalet konceptualiserer vi som et læringsmiljø, hvor viden deles og kundskaber opøves i en samskabelsesproces. Læring skal i den sammenhæng forstås som en intersubjektiv praksis, der fordrer et særligt analytisk blik på deling og interaktion mellem parterne. En sådan sammenskabelse er empirisk observerbar, når vidensdelingen mellem banddokter og bands udspiller sig, samt den måde hvorpå bandsene modtager og anvender banddokterens læringsmål.

Ovenstående er gjort operationaliserbar ved at inddele vores etnografiske undersøgelse i fire undersøgelsesområder:

I BANDDOKTORENS NÆRVÆR

Hvordan formidles og modtages bandddoktoren som rolle og som idé af de forskellige Grobund-bands?

I BANDDOKTORENS FRAVÆR

Hvad sker der, når bandddoktoren forlader øvelokalet?

GROBUND SOM STED

Hvad kendetegner Grobund som sted, og hvordan er stedet med til at sætte rammerne for dét at være et Grobund band?

GROBUND SOM KONCEPT

Hvad kendetegner Grobund som koncept, og hvad skal Grobund generere?

DEN ETNOGRAFISKE METODE

Rapporten er udarbejdet ud fra kvalitative metoder; dels observationsstudier (Dewalt & Dewalt 2011, Spradley 2006) og dels gennem dybdegående, semi-strukturerede interviews (Kvale 2008). Interviewdelen består først og fremmest af 3 interviews med tidligere Grobund bandmedlemmer for at få et post-refleksivt blik på tiden som bandmedlem hos Grobund, og hvilke erfaringer de har taget med sig videre. Dette ses både i henhold til deres musikalske bevidsthed, og til den såkaldte "band-etik" som Grobund lægger stor værdi i at formidle til deres bandmedlemmer. Derudover er der udført gruppeinterviews med 5 nuværende Grobund bands, som befinder sig forskellige steder i den musikalske proces, med forskellig erfaring, alder, køn, bandkonstellation og forskellige tilkoblede banddoktorer for at opnå et diverst perspektiv i undersøgelsen. Vi har desuden lagt tung vægt på den kvalitative observationsdel; både til Grobund koncerter, banddoktormøder, introduktionsdage ved Grobund Bandakademi, opstartssessioner af nye bands, samt bandsessioner ved allerede etablerede bands med

forskellige øvede færdigheder. Der er tale om i alt 50 timers observationsarbejde fordelt på 2 måneder.

Vores interviews har til hensigt at få bandsene til at italesætte, evaluere og reflektere over deres erfaringer med banddokterne, og observationsdelen er ment som et direkte indblik i, hvad der rent faktisk sker i øvelokalerne. Dette er ud fra en etnografisk bevidsthed om, at der er forskel på betoningen af hvad folk siger, at de gør, og hvad de rent faktisk gør, men også en opmærksomhed på, at visse praksisser indlæres og inkorporeres i en sådan grad, at italesættelsen af dem besværliggøres. Her er vores udenforstående blik værdifuldt i og med, at distancen mellem italesættelsen af en praksis og det faktisk praktiserede kan kortlægges ved ovenstående kvalitative metoder.

BAND
DOKTOR

*I BANDDOKTORENS
NÆRVÆR*

“IKKE EN
MUSIKLÆRER
I KLASSISK
FORSTAND”

SITUERET LÆRING OG SAMSKABELSE

*Hvordan formidles og modtages
banddoktoren som rolle og som idé til og af de
forskellige Grobund-bands?*

Grobund kan kendetegnes som et læringsmiljø, og med dette følger en større grad af metodisk bevidsthed end i andre sociale hverdagsmiljøer. Det vil sige, at interaktionen på stedet er rammesat ud fra et ønske om formidling og læring. Denne rammesætning er af specifik karakter i form af banddokterernes *læringsmål* og generelle ønsker om, hvad Grobund skal være og kunne. Derfor ser vi, at interaktionen mellem banddoktor og bandmedlemmer er en gensidig proces, der rammesættes og evalueres ud fra det formål at skabe det bedst mulige læringsmiljø. Vi møder derfor en stærk reflektiv praksis hos banddokterne omkring, hvad en banddoktor hos Grobund er og rummer. Som beskrevet i 'Banddoktor' er banddokterens roller mange og alsidige herunder: Inspirator, facilitator, underviser, coach, rollemodel, manager (2020). Vores undersøgelse viser, hvordan banddoktoren i praksis lægger sig tæt op af en rolle som facilitator af den kreative proces og ikke betragtes som underviser i klassisk forstand. Disse faktorer, sammen med mange flere, vil sige, at banddoktoren må acceptere den rummelighed og omstilling, der ligger i at have at gøre med bands, der har vidt forskellige behov og benytter sig forskelligt af banddoktoren. Kort sagt kan det siges, at det, der definerer en banddoktor, til en stor grad er afhængig af, hvordan vedkommende bruges af bandsene selv. Dette vises i de to næste

citater som to eksempler på, hvordan banddoktoren kan have en meget forskellig tilstedeværelse i bandets konstellation og i øvelokalet, alt efter bandets behov og ønsker:

“Det er hele tricket i det her, at vi ikke kommer og leger lærer. Jo, jeg siger, at vi har en dagsorden, men en dagsorden er ikke et mål som sådan, der skal nås: At vi skal nå at spille det her nummer på den her måde. Hvor langt vi skal, og hvilken vej vi skal er op til bandet.”

- Banddoktor ved Grobund

”Jeg lærer en helt masse, men det er ikke fordi en banddoktor sidder og lærer mig om alle de her teoretiske ting. Han lærer mig sygt meget om f.eks. hvordan vi ligesom kan blive bedre til at arbejde sammen. Men det er jo i virkeligheden os, altså hinanden, der lærer os selv.”

*- Kvindeligt bandmedlem,
17 år, 3 år i Grobund*

Dette er for os et udtryk for, at banddoktoren ikke så meget anses som et teoretisk indspark til den musikalske proces, men nærmere bidrager med en pædagogisk tilgang ved:

- At *oplære* bandsene i de generelle uskrevne regler for, hvordan man er og spiller i et band.
- At give *forslag* til bandets fokus i den specifikke øvetid og have overblik til at kunne udpege, når der er brug for refokusering i bandets proces.
- At *facilitere en demokratisk proces* hvor alle bandmedlemmer lyttes til, får taletid og kommer med forslag, der både skal kunne nedstemmes såvel som anvendes.

Netop dét at facilitere et samarbejde i et band er ét af banddoktorens centrale ansvarsområder. Centreringen om *den fælles læringsproces* anses ikke blot som et middel, men som et læringsmål i sig selv. Det skyldes en opmærksomhed på, at både banddoktor og band indtræder i en kreativ proces med engagement

og investering. Dette er i overensstemmelse med en *situeret læringsteori*, hvor læring netop opstår som et produkt af den deltagelse, som parterne hver især bringer i spil (Lave & Wenger 2003). At læring er situeret vil sige, at der ikke kan udstikkes nogle generelle retningslinjer for, hvordan bands bedst lærer at begå sig som bands. At læring er situeret rummer i stedet et læringspotentiale i en specifik øvetid med et specifikt band, hvor banddoktors metoder ikke direkte kan overføres til den næste øvetid med det næste band. Ergo opstår læring gennem en dynamisk samskabelsesproces, snarere end gennem en kommunikativ envejslæringsform, som for Grobundmedlemmerne kendetegner en musiklærer i klassisk forstand. Betingelsen for læring er altså at indgå i et såkaldt *praksisfællesskab* (Lave & Wenger 2003) gennem aktiv deltagelse, hvor erfaringer deles og indsigter opstår banddoktor og bands imellem. Vi ser at det, som et specifikt Grobund-band har behov for af banddoktoren, er afhængigt af:

Bandets *sociale dynamik*. Og i hvor høj grad denne fremstår at fungere: Får alle medlemmer taletid? Er alle lige meget med på banen? I hvor stor en grad kan bandet selvstændigt udligne musikalske uenigheder?

Bandets *fremdrift*. Er bandet af en karakter, hvor små detaljer og diskussionen af disse fylder for meget af bandets øvetid? Eller har bandet tillært sig nødvendigheden af “Kill your darlings”-princippet? Ønsker bandet at gennemøve deres allerede etablerede repertoire, eller vil de hellere hurtigt videre med at skrive nye numre?

Bandets *erfaring*. Er det et nystartet band, hvor det sociale er meget på spil? Et allerede etableret band nedsunket i den musikalske proces? Eller et erfarent band, der er tæt på selvkørende og nærmere benytter banddoktoren som en medproducer?

ETABLERET BAND MED 1 ÅRS ERFARING I GROBUND

Banddoktoren kommer ind i øvelokalet efter at have ladet bandet spille selv i et stykke tid. Da banddoktoren træder ind, spiller bandet videre, og han sætter sig hen i hjørnet, som en del af rundkredsen hvor bandet sidder og

spiller. Han lytter med. De spiller i et godt stykke tid, og da de stopper, siger et af bandmedlemmerne "Det lyder sygt". En anden spørger ind til sit instrument og lyden af tonen. Bandet snakker sammen, og banddoktoren siger ikke noget. De har ikke spurgt, hvad han synes. De snakker bare med hinanden og spiller videre, men har lidt bøvl med at få kædet musikstykket sammen.

Så spørger banddoktoren, "Det kan godt være, at jeg spørger dumt, men hvorfor spiller I ikke bare E?", og så siger det ene bandmedlem, "Det kan vi også godt". De prøver det af. Banddoktoren tager armene i vejret og stopper dem, men tager ikke ordet. Det gør et af bandmedlemmerne til gengæld, som spørger til noget ved melodien. Banddoktoren svarer på det, og fortæller hvordan det føles som lytter. Så spørger banddoktoren om ikke de synes, at det er lækkert dét, som de har lavet. Han spørger et bandmedlem om det var en fejl, at hun spillede *nynner melodien*, og hun siger ja. Et andet bandmedlem indvender dog, "Det kunne du godt gøre", og banddoktoren stemmer i og siger, at det er fedt.

NYSTARTET BAND

Banddoktoren diskuterer opbygning sammen med et band til en øver. "Det kunne også være sjovt med det som vi lige spillede, og så lave sådan noget halftime på et tidspunkt derinde, så der kommer en mærkelig akkord ind i det", siger guitaristen. "Ja, det lugter lidt af vers, og I har den i forskellige versioner. Og så har vi det første stykke, som I ikke har spillet i noget tid, hvordan kunne vi strukturere det her nu? Når vi spiller, så kalder jeg det tit for legoklodser. Den blå er vers og så videre. Og vi har nok ting nu til at forsøge at sætte det i en rækkefølge. Har du et bud på det?", spørger banddoktoren henvendt til bassisten, som har været meget stille den første tid af øveren. "Det ved jeg ikke rigtig", siger bassisten. Banddoktoren spørger, "Okay, hvad skal vi starte med?", og bassisten kommer med et forslag. "Jeps, vi prøver den opbygning. Vi spiller det første, som vi startede med i dag, til sidst?"

Skal vi prøve? Men inden, at vi gør det her, så genopfrisker vi lige det første stykke, så vi kan huske det”, siger banddoktoren. De spiller det første stykke igennem. “Nu kan vi huske det. Nu prøver vi din form”, siger banddoktoren henvendt til bassisten. De spiller overgangen mellem de to musikstykker. “Hvordan fungerede det? Hvad tænker I? Gav det mening?”, spørger banddoktoren. Det synes de. “Jeg gik galt med den her”, siger trommeslageren. “Jaja, det er detaljer. Slå lyttelapperne ud, det går lidt hurtigt. Lad os prøve igen”, indvender banddoktoren. De prøver igen. “Jeg synes, at det er nice. Hvad synes I?”, spørger banddoktoren, hvortil de udtrykker enighed.

Disse er blot to eksempler ud af mange fra vores observationer, der viser hvordan banddoktorens tilstedeværelse og relation til bandet er betinget af graden og karakteren af hendes eller hans deltagelse i den specifikke øvetid. Når et band er nyt, som i et af

tilfældene, er udtrykkelsen af behov og ønsker endnu ikke oplært. Bandddoktoren kan altså ikke bare tage for givet, at bandsene kan artikulere, hvad de har behov for. Derfor oplever vi, at bandddoktoren må lære bandet, hvordan de kan benytte sig af bandddoktoren. Det vil sige, at bandsene skal inkorporeres i *praksisfællesskabet* Grobund, og her skal bandddoktoren agere som en central *pædagogisk hjælp*. Dét, som en bandddoktor i sådanne situationer skal kunne, er en diagnosticering af, hvad der foregår, når vedkommende træder ind i bandets øvelokale; hvor er de kommet fra, hvor er de nu, og hvor vil de hen i den specifikke øver? Som et nuværende mandligt Grobundmedlem udtrykker det i sin refleksion over navnet 'Bandddoktor', ***“Man kan jo godt forbinde det lidt med en doktor, hvis du ikke lige kan gå på dit ben, så fikser han det lige”***. Bandddoktorens ansvar bliver dermed at identificere bandets behov og sørge for en fremdrift i bandet; ikke ved at tage styringen over det specifikke mål for øvetiden, men ved at opfordre til deltagelse, dialog og fælles refleksion og gøre bandet *bevidst* om den rækkefølge, de gør tingene i. Som et nuværende bandmedlem udtrykker det:

Kvaliteten ved banddokatoren er at have en person, som sikrer en videreudvikling i bandet. Når det er sikret, så kan man bevæge sig fremad i forskellige hastigheder, alt efter hvordan man klikker med bandet, og alt efter hvad bandet beslutter sig for. En banddoktor er jo ikke en lærer i klassisk forstand. Det er jo ikke fordi, at han kommer ind og siger 'I skal gøre det og det og det', men mere sådan guider os mod noget mere sammenhængende, men stadig hvor det er os, der laver det.

*- Mandligt bandmedlem,
18 år, 2 år ved Grobund*

Den videreudvikling, som bandmedlemmet omtaler, sikres ved, at banddokatoren indtræder som *facilitator* og *sparringspartner*. Banddokatoren skal sørge for, at hjulene kører i bandet, men bestemmer ikke hastigheden på dem. Banddokatoren skal i virkeligheden facilitere grobunden for, at bandet kan være i en musikalsk kreativ proces. I et interview udtrykker et tidligere medlem det for os således: ***“Banddokatoren gav inputs og idéer uden at tage kontrol over projektet. Det var ikke så konkrete inputs, men noget mere bredt, der kunne fortolkes af bandet selv”***. Muligheden for fortolkning af bandet

selv er her essentielt, da den fælles idéudvikling er et læringsmål i sig selv.

Banddoktoren indgår dermed i den situerede læringsproces ved at overføre autonomien, ansvaret og løsningerne til bandet selv. Banddoktoren kan udpege en udstikker, et gnindningspunkt eller en problematik i den musikalske proces, men løsningen skal bandet selv nå frem til gennem fælles dialog, brainstorm og inputs. Her oplever vi, at banddoktoren har en rolle som *demokratisk facilitator* og *dialogforvalter* ved at sørge for, at alle bliver hørt, byder ind, reflekterer og deltager i *praksisfællesskabet*. Dette gøres helt konkret ved, at banddoktoren henvender sig til bandet som helhed, men ofte også direkte til enkeltpersoner, eksempelvis de mere stille i bandkonstellationen:

Hvad tænker du, at vi skal gøre her?

Hvad synes du om overgangen her? Virker det?

Hvad synes I, at det er for en stemning, som I forsøger at formidle med sangen?

Hvad gik der galt lige nu her? Hvorfor stoppede I med at spille?

I næste eksempel fra vores observationsstudier, udfordrer banddoktoren bandets proces ved at dirigere deres opmærksomhed mod, hvorfor noget virker eller ikke virker og beder dem finde løsningen på, hvad der kunne virke for dem:

Banddoktoren indtræder i øvelokalet, hvor bandet er ved at spille et vers igennem. Bassisten påpeger, at han ikke er helt med på verset. ”Skal vi ikke bare lige fikse det?”, siger banddoktoren, “Prøv kun dig og guitar”.

De prøver lidt forskelligt. “Er det dét, jeg skulle?” spørger bassist efter at have prøvet forskellige versioner. “Hvad lyder bedst?” spørger banddoktoren ham. Bassist foreslår, at de prøver verset igen.

“Jeg ved det ikke, men jeg savner stadigvæk lidt mere opbygning i sangen, tror I ikke det?”, spørger banddoktoren efter, at de har spillet verset igennem.

De prøver igen. “Jeg synes, at I lyder

lidt langt fra hinanden i omkvædet. Kan vi lige tage det igen? Og prøv lige at lytte, lyt på hvad der sker omkring jer”, påpeger banddoktoren.

Guitaristen henvender sig til bassisten, “Du manglede at være med på overgangen. Det er derfor, at det lød underligt”.

’Er det ikke noget, vi skal have prøvet af? Og prøv at slå lyttelapperne ud’, siger banddoktoren.

De spiller verset igennem.

“Har I nogen mening om det?”, spørger banddoktoren. “Lyder det som I tænker, at det skal lyde? Prøv lige at lytte rigtig godt efter; for i hvert fald i mine ører clasher det lidt”.

Bassisten påpeger en skæv tone. “Hvad kan vi gøre?” spørger banddoktoren og henvender sig til hele bandet. “Rykke en oktav ned”, foreslår bassisten. “Eller erstatte den”, siger trommeslageren. “Med hvad?”, spørger banddoktoren. “Noget, der passer til den toneart”, siger

trommeslageren. Banddokatoren foreslår, at de kører samme riff igen. Guitarist og bassist spiller sammen alene igen.

“Er du ikke tæt på noget nu?” spørger banddokatoren, “Men I andre skal lige være med i det her”, henvender han til resten af bandet.

Vi oplever, at for banddokatorerne er dét at byde ind med forslag og være katalysator for dialog en færdighed, som de gerne vil oplære de enkelte bandmedlemmer i. Vi har observeret, hvordan banddokatorens åbne spørgsmål og direkte henvendelser hjælper bandet til at udvikle et konstruktivt sprog og tilgang til den kreative proces.

Her ligger det konstruktive i, at banddokatoren henleder bandet på opmærksomhedspunkter, kommer med forslag og inputs, men sjældent løsninger og svar i den musikalske udredningsproces. Banddokatoren har her til formål at træne bandmedlemmerne i deres

musikalske intuition og i at tildele dem legitimitet gennem banddoktorens *ansvarsoverførsel* til bandet selv. Dette er én af de essentielle forskelle, som flere nuværende Grobund bands påpeger, mellem banddoktorer ved Grobund og en klassisk musiklærer ved f.eks. musikskolerne. Gennem et perspektiv på læring som situeret er banddoktorens relevans netop karakteriseret ved, at vedkommende oparbejder bandmedlemmernes forudsætning for at kunne deltage i *praksisfællesskabet* (Lave & Wenger 2003). Som banddoktorerne ofte udtrykker det, **“Jeg vil hellere, at du byder ind med et eller andet eller spiller et eller andet fremfor at sidde og trille tommelfingre”**. Målet for banddoktorer bliver altså at facilitere en proces af deltagelse og samskabelse frem for en formel undervisningsform og en styrende tilstedeværelse.

“TAG LIGE DET STYKKE PÅ VÆRKSTED”:
SPIL, STOP, AFKLAR

Foregående eksempler tydeliggør øvesessionen som en kompleks læringsproces, hvor sammensatte bands skal lære at begå sig i - og få mest nyttigt ud af - det praksisfællesskab, der kendetegner øvelokalerne ved

Grobund. I denne proces skal bandddoktoren facilitere mulighederne for fokusering og refokusering. Først og fremmest er dette et værdifuldt grundlag for, at bandet kan stykke det musikalske produkt sammen, men også for at bandet bliver bekendt med værdien af den fælles proces, som det er at opnå enighed gennem dialog, kompromis og sparring bandet imellem. Her gør bandddoktoren dem bevidste om:

De valg, de tager i den fælles proces.

Hvordan denne træning i at blive bevidst og opmærksom på disse bevægelser gør dem i stand til at kommunikere på intentionelle måder i bandet og med musikken.

Hvilket udtryk musikken får som resultat af disse valg.

Vi har observeret, hvordan dette gøres helt konkret ved bandddoktorens meget benyttede metode, som vi her refererer til som ”Spil, stop, afklar”-princippet:

Spil er første trin til en ny idé, og det viser også den værdi, bandddoktoren forsøger at få bandsene til at tillægge deres musikalske intuition. **“Bandddoktoren skyder lidt hul i musikreglerne”**, som et nuværende medlem udtrykker det for os, i og med, at den musikalske proces ikke skal følge en strømlinet skabelon eller en bestemt agenda. Her lægger bandddoktoren vægt på, at dette i stedet er en tentativ proces: **“Tingene skal bare prøves af. Det er jo for fanden et øvelokale”** - en frase som vi har hørt fra bandddoktorerne gentagende gange i øvetiden.

Stop er trinnet, hvor der trædes tilbage og opfordres til refleksion: **“Hvad synes I om det? Kunne det noget?”**

Afklar er den dialogbaserede del, hvor der skal opnås midlertidig enighed for at kunne bygge videre på det næste led af idéen.

I denne proces er banddaktorens rolle præget af en vekselvirkning mellem at tildele autonomi til bandet - og samtidig give feedback og sparring - for at facilitere bandets deltagelse i at finde løsninger til at kunne komme videre. Banddaktoren spørger altid, "**Hvad synes I?**", før vedkommendes egne kommentarer bliver bragt på banen. På den måde oplever bandsene banddaktoren i rollen som en *sparringspartner*, der sørger for fremdriften i den musikalske proces uden at tage styringen over den.

*I BANDDOKTORENS
FRAVÆR*

“VI FÅR LOV TIL AT
UDFORSKE MUSIKKEN
SELV”

AUTONOME BANDS

*Hvad sker der, når banddoktoren
forlader øvelokalet?*

I undersøgelsen af banddoktorens didaktiske metoder har vi også været interesseret i at observere, hvordan bandmedlemmerne bruger den erfaring og viden, som de modtager fra banddokteren. Yderligere hvordan bandet griber disse erfaringer og denne viden som muligheder for musisk udfoldelse, når banddokteren forlader øvelokalet og overlader bandet til sig selv. I forgående afsnit viste vi, hvordan banddokteren i sin rolle som dialogforvalter, skaber plads til, at bandmedlemmernes egne tanker om musikken kan træde til. På den måde dannes et rum for tryghed, som er med til at sætte rammen for, at den gode bandetik kan finde sted. At overlade bandet til sig selv er en vigtig proces for bandets videre udvikling mod at kunne spille selvstændigt sammen. I øvelokalet ser vi en klar forskel på bandets arbejdsproces, når banddokteren er i lokalet, og når denne ikke er i lokalet, hvor bandmedlemmerne får frit spil til at eksperimentere med musikken sammen:

[Banddoktoren] går ligesom, når [hun/han] kan mærke at nu skal vi i gang med en genereringsfase; i gang med at finde på noget. Og så kommer [hun/han] tilbage igen for at høre, hvad det er.

*- Mandligt bandmedlem,
18 år, 2,5 år i Grobund*

Et eksempel på hvordan vi ser denne genereringsfase starte er, når banddoktoren kommer med et forslag til en videre arbejdsproces, som bandet kan fokusere på, imens banddoktoren har forladt lokalet. Dette forslag skal ikke forstås som et krav eller en fast opgave til bandet, men som en åben invitation. Alt efter bandets erfaring og den specifikke opgave de står overfor, varierer graden af konkrethed i banddoktorens forslag. Et forslag kan forekomme meget konkret, hvis det er et opmærksomhedspunkt fra banddoktoren; eksempelvis: **“Ifår den opgave nu, at I skal holde øjenkontakt med hinanden, når overgangen kommer.”** Men når banddoktoren skal facilitere en beslutningsproces, så kommer hun/han med forslag, der er tilpas åbne til at kunne fortolkes af bandet selv. Et eksempel på dette kan være når banddoktoren foreslår bandet, at de skal lave en mere tydelig form på sangen eller tage en kollektiv beslutning om, hvordan sangen skal bygges op.

De forslag som banddoktoren giver bandmedlemmerne at arbejde med - både når banddoktoren er til stede i øvelokalet, og når en banddoktor har overladt bandet til sig selv - er en måde at tildele bandet autonomi på. For bandmedlemmerne opleves banddoktorens forslag også som idéer, bandet selv kan tage stilling til:

Nogle gange er jeg ikke enig i det, han siger. Så er det jo op til os at beslutte, om vi så går med på hans råd eller ej. Nogle gange kan jeg ikke altid se, hvor han kommer fra, men jeg kan godt forstå, hvad det er han siger. Man skal jo også huske på, at 'What he says goes', det er jo ikke dét, det er. Han kommer jo med nogle råd, og så ville det også virke mærkeligt, hvis han siger, at 'I skal fjerne det her omkvæd', fordi det er jo ikke ham, der beslutter det i sidste ende.

*- Kvindelig bandmedlem,
17 år, 2,5 år i Grobund*

Denne selvstændighed er netop dét, som banddoktererne ønsker at oplære bandsene i. Det ses også i næste eksempel fra en øver, hvor bandet i deres egen øvetid valgte banddokterens forslag fra:

Banddokteren skal til at overlade bandet til sig selv, og siger: "Mit mic-drop ikke? Det er, at I skal overveje at droppe det mellemstykke", "Virkelig?" spørger et bandmedlem, og banddokteren siger, at

han følelsesmæssigt er mere grebet af de andre stykker i sangen, men han ikke er helt sikker, og at det er sådan han tænker lige nu.

Efter banddoktoren er gået, er der ikke dårlig stemning, men bandet virker pressede over sangen, og det forslag banddoktoren kom med. De snakker om, at de godt kan lide mellemstykket selv. Trommeslageren foreslår nogle alternative akkorder, som guitaristen ikke er fan af. De prøver at spille sangen uden mellemstykket, men begynder i stedet at snakke om omkvædet. Guitaristen roser bassisten i omkvædet og siger, "Jamen så kan jeg godt gøre mere af det". De spiller nummeret igen med mellemstykket og roser hinanden.

Forsangeren siger, "Jeg hader melodien i omkvædet", og guitaristen stemmer i. De bliver ved med at spille omkvædet og evaluerer på det efterfølgende.

Vigtigheden i, at bandddoktoren ikke hele tiden er til stede i lokalet, er en måde at opfordre bandet til indbyrdes at tage en selvstændig beslutning. Bandddoktorens fravær lægger op til evaluering, klargørelse og revurdering bandet imellem, og når bandet samtidig oplæres i den gode bandetik: fri dialog, ærlighed og plads til fejl, kan disse elementer finde sted i beslutningsprocessen, også når bandet er alene.

HVORNÅR LADER BANDDDOKTOREN TYPISK BANDET FOR SIG SELV?

Når bandet har modtaget et forslag til videreudvikling af bandddoktoren.

Når bandet skal afvikle dialog omkring et specifikt punkt, der skal udredes (eksempelvis foregående tekstboks).

Når bandet har fundet formen på et stykke i samarbejde med en bandddoktor og nu skal øve det igennem.

Når bandet skal repetere noget fra sidste øver.

Når bandet skal eksperimentere med noget nyt; tekstskrivning, instrumental stykke m.v.

Dette afhænger naturligvis af bandets konstellation og erfaring. Hvis bandet er nystartet eller i en opstartsfase, vil banddoktoren være mere tilstede i lokalet og også tage mere styring i processen, hvis det altså er påkrævet. I opstartsfasen vil banddoktoren typisk give en mere bunden, mere klar og konkret opgave til bandet, inden han forlader øvelokalet. Er bandet mere erfarent, vil banddoktoren lægge op til mere autonomi og selvstændig beslutningsproces hos bandet.

BAND
DOKTOR

*GROBUND SOM
STED*

"GROBUND ER IKKE
EN SKOLE, MEN ET
MILJØ"

*Hvad kendetegner Grobund som
sted, og hvordan er stedet med til at
sætte rammerne for dét at være et
Grobund band?*

En del af vores undersøgelse går ud på at belyse, hvordan Grobund opleves som et sted og koncept for bandmedlemmerne. En fællesnævner for vores interviews er, at bandmedlemmerne ikke oplever Grobund som en musikskole i klassisk forstand, men som et miljø. Dette er væsentligt for at forstå, hvordan Grobund arbejder med unge bands.

Grobunds placering er af essentiel karakter. Grobund i Aarhus ligger ved Monorama, som er en samling af øvelokaler, hvor bands på tværs af musikgenrer, alder og niveau kan leje sig ind. Dét, at bands tilhørende Grobund øver side om side med andre voksne bands, er ifølge banddoktorerne en måde at styrke legitimiteten i opbyggelsen af bandmedlemmernes egne musikalske identiteter. Det var fra starten et intentionelt valg at lægge den fysiske lokation af Grobund væk fra Aarhus Musikskole, og denne distance lægger bandmedlemmerne også selv vægt på,

Musikskoler kan næsten blive sådan klinisk hvide, og pudsede og polerede og alt muligt. Og der er nogle, der bestemmer, hvad man må, og hvad man ikke må røre ved, og pille ved, og ting. Her er det som

om, det giver bare en stemning af, at det er lavet til at spille musik.

- Mandligt bandmedlem,

19 år, 1,5 i Grobund

Denne forståelse af den kliniske traditionelle musikskole og Grobund som noget markant andet går igen i bandmedlemmernes oplevelse af stedet, men også hos banddoktererne selv. Øvelokalerne er åbne 24 timer i døgnet, hvor bandsene selv har nøgler til at låse sig ind. Det giver stor fleksibilitet for bandsene selv og desuden en mentalitet om, at de har ansvar på lige fod med banddoktererne. Banddoktererne har udtrykt for os, at de i virkeligheden anser lokalerne som tilhørende bandsene, og derfor bærer lokalerne også præg af en mere ungdommelig stil med genbrugsmøbler, musikplakater på væggene, let tilgængelige instrumenter, sofaer inde i øvelokalerne, og generelt et meget farverigt udtryk. Den afslappede atmosfære, der lægges op til gennem den intentionelle indretning, er med til at få bandmedlemmerne til at føle sig hjemme, som flere af dem har udtrykt for os.

Denne afslappedhed ses i nedenstående observation af et bands brug af fællesarealerne i en pause.

Bandet skal til at holde en pause i deres øvesession og beslutter sig for at gå ud i fællesarealet, hvor et af bandmedlemmerne skal have noget mad og drikke. Jeg går med dem ud til automaten, hvor de køber sodavand og nudler. Vi står og snakker lidt om deres øvesession og snakker lidt om deres gymnasieliv. Bagefter går bandet ud i køkkenet, hvor de sidder og hyggesnakker, imens det ene bandmedlem tilbereder sine nudler. De hænger lidt over bordene, imens de griner og snakker lidt sammen. Derefter går de ind i øvelokalet og slår sig ned ved sofaerne den ene med benet over armlænet og nogle med fødderne på bordet. Her fortsætter snakken om deres privatliv og afleveringer fra gymnasiet. De virker alle meget afslappede og komfortable med at bruge fællesarealerne og sofaerne. Efter nudlerne er spist, begynder bandet at gå i gang med at spille igen.

BAND
DOKTOR

*GROBUND SOM
NETVÆRK*

*“WOW, DE ER SGU DA
MEGA GODE!”*

*Om at opdyrke et fællesskab
omkring musikken*

I “Banddoktor” skriver banddokterne, at musikken er redskabet til at lære unge mennesker at være selvstændige til gavn for det fællesskab, som de indgår i (2020). På den måde bliver musikken midlet til at skabe et læringsrum, hvori fællesskab kan øves og praktiseres. Det er for banddokterne altså ikke et mål at generere stjerne-bands på hitlisterne, men derimod at opdyrke et fællesskab omkring musikken, hvor de unge kan lære om værdier såsom demokrati og samarbejde. I vores interviews er det tydeligt, at bandsene oprindeligt valgte Grobund til grundet muligheden for at blive bedre musikere. Men i spørgsmålet om, hvad de efterfølgende har fået ud af at være medlem af Grobund, er det ikke blot den musikalske fremdrift, der fremhæves, men lige så meget den gode band-etik, Grobund som miljø og fællesskab, fede koncerter og gode kontakter. Musikken som middel skal altså ikke kun forstås gennem banddoktorens didaktik, og hvordan bandet anvender banddoktorens viden og erfaringer, når en banddoktor overlader bandet til sig selv i øvelokalet. Musikken som middel skal også forstås i relation til de andre muligheder for udfoldelse af musikalske kompetencer, som Grobund tilbyder bandsene. Tilsammen skaber dette et socialt netværk centreret omkring en fælles musikalsk læringsproces. Et Grobund-medlem forklarer os om musikken som

samtaleemne i mødet med andre Grobund bands:

Det er ret nemt at bruge som udgangspunkt for at lære hinanden at kende. Hvad de spiller, hvad de lytter til, hvad de er blevet inspireret af på det her punkt, eller... Man spørger bare hinanden ind til alt muligt forskelligt. Det gør det nemlig meget hyggeligt.

*- Mandligt bandmedlem
19 år, 1,5 år i Grobund*

Herved forstås *musikken som middel*; som en slags social lim der faciliterer sociale relationer, og samtidig styrker medlemmernes *musikalske kompetencer* ved at give bandsene muligheden for, at:

Spille koncerter.

Deltage til musik-workshops.

Indspille musik og musikvideoer.

Få taget bandfotos.

Deltage i turneer.

Et Grobundmedlem fortæller os, hvordan disse muligheder både skaber sociale bånd på tværs af bands, men også mulighed for musikalsk sparring:

Da vi var på tourné med 4 andre bands, der fik man virkelig snakket meget med de andre bands. Og det var mega fedt. Der er jo nogen, der får hørt ens musik, og det er som om, at alle ser op til de andre bands, fordi man ved jo ikke, hvad deres arbejdsproces har været. Man kan kun høre det, som de spiller, når de spiller det, og så tænker man 'Wow, de er sgu da mega gode'. Og så kan man indgå i en dialog med dem, og sige 'Jeg kunne se, at du gør det her, jeg gør det her, og det fungerede mega godt, var det meningen?'. Selv det metalband, som var der, kan finde på at sige 'Wow, de pop-trommer, de lyder godt.'

*- Mandligt bandmedlem
19 år, 1,5 år i Grobund*

På den måde indgår de i et større netværk med andre unge bands. Grobund tilbyder altså mere end øvetid med banddoktoren, hvilket giver bandmedlemmerne erfaring som musikere, men også endnu en mulighed

for at være selvstændige, fordi man som band selv kan bestemme, hvor meget man vil engagere sig i Grobund-netværket.

*KONKLUSION:
GROBUND SOM
KONCEPT*

“VI ARBEJDER PÅ AT
OVERFLØDIGGØRE
OS SELV”

*Hvad kendetegner Grobund som koncept,
og hvad skal Grobund generere?*

Vores undersøgelse har vist, at Grobund ikke skal forstås som en traditionel musikskole med traditionelle læringsmetoder. Derimod er Grobund et læringskoncept med kernekompetencer, der centrerer sig omkring sammenspil, samskabelse, dialog og god band-etik ved at tilbyde en værktøjskasse af redskaber til facilitering af en musikalsk udviklingsproces. Som en af banddokterne fremlægger det,

Jeg tænker tit på, at vi jo også arbejder mod at overflødiggøre os selv. Giv dem så mange gode redskaber til at arbejde sammen og skrive musik, giv musikalske idéer, så det bare fungerer skidegodt i lokalet, når vi smutter.

- Banddoktor i Grobund

Og det er netop denne overflødiggørelse af banddoktoren, som vi ser som det bærende element af, hvad det er Grobund Bandakademi kan og gør. Det handler om at skabe grobund for, at bandsene selvstændigt skal kunne klare sig senere hen. Grobund er dermed et læringskoncept, som går ud på at installere autonomi, selvbestemmelse og en konstruktiv indbyrdes dialog i bandsene. I denne

læringsoptik er idégenereringsprocessen og arbejdet med den vigtigere end selve det musikalske resultat. Som et bandmedlem forklarer det for os:

Det er sjældent, at der er nogen, der sidder og lærer musikteori sammen med banddoktoren. Det er ikke en ting. Det er ikke dét, det handler om. Det handler om at dyrke bandet, og hvordan man spiller i sammenhæng. Det er sammenspilningslære, som fungerer på erfaring fra banddoktoren og hinanden (...) Den der sikkerhed i fremdrift (...) Det er sgu den bedste og mest konkrete tanke om dét, Grobund er. Hvordan de så end gør det, så er det fremdriften i bandet, den sikkerhed der er.

*- Mandligt bandmedlem
17 år, 2 år i Grobund*

Grobund tilbyder sikkerheden i fremdrift, hvilket flere bandmedlemmer påpeger, **“Det går aldrig helt galt inde på Grobund”**. Banddoktoren har til opgave at skulle omstille sig til de specifikke behov og ønsker, som de enkelte bands står med til hver enkelt øver. Graden og karakteren af banddoktorens

tilstedeværelse i øvelokalet afhænger af den specifikke bandkonstellation, og de specifikke behov, mål og benspænd som de står overfor. Et karakteristika ved banddokterne er altså den *omstillingsparathed* og *diagnosticering*, som et sådant skift mellem bands og øvelokaler kræver. Hvad der kendetegner Grobund er netop også de metoder, som benyttes i netop den kontekst af Grobund som musikdidaktisk metode, sted og koncept, og den måde hvorpå dette anvendes og fortolkes af bandsene selv. Banddokterens metoder fungerer, fordi de tager udgangspunkt i de enkelte tilfælde, hvor *intuitionen* og *situationsfornemmelse* for, hvad der kræves i den specifikke øvetid, er det førende musikdidaktiske element, frem for generelle retningslinjer for hvordan et band lærer bedst; hvor hurtigt og hvordan det skal fremad. Disse spørgsmål opstår i relationen mellem banddokter og bands, men hovedansvaret for læring placeres hos bandsene selv.

Kort opsummeret er det, der udgør Grobund:

- Grobund er det banddokterne, der faciliterer muligheden for, at bandsene kan opøve deres eget musikalske vokabular.
- Grobund er en metode, som genererer selvstændige bands ved hele tiden at lægge løsningsforslagene i bandsenes egne hænder.
- Grobund er et sted, som lægger op til deltagelse, samskabelse og dialog i fællesskab.
- Grobund er et praksisfællesskab med musikken som middel til at skabe fælles rum og vokabular.
- Grobund er et læringskoncept, der har den fælles arbejdsproces som mål.

LITTERATURLISTE

DeWalt, Kathleen M. & DeWalt, Billie R. (2011). *Participant Observation: A Guide for Fieldworkers*. 2. udgave: AltaMira Press.

Kvale, Steinar (2008). *Interview: En introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. 15. oplag. Kbh: Hans Reitzel.

Lave, Jean & Wenger, Etienne (2003). *Situeret læring- og andre tekster*. På dansk v. Nake, Bjørn: Hans Reitzel.

Munch, Jens (1), Dragheim-Lauritsen, Tejs (2), Lesner, Frej V. (3) & Bugge, Nikolaj (4) (2020). *Banddoktor*. Grobund Bandakademi. 2. udg.

Spradley, James P. (2006). Oprindelig udgivelse: 1980. *Participant Observation*. New York: Wadsworth.

INTERVIEW-LISTE

- 04/11-2021: Gruppeinterview med Grobund Band.
- 01/11-2021: Fælles interview med banddoktorer.
- 28/10-2021: Gruppeinterview med Grobund band.
- 27/10-2021: Gruppeinterview med Grobund band.
- 26/10-2021: Gruppeinterview med Grobund band.
- 13/10-2021: Gruppeinterview med Grobund band.
- 23/03-2021: Individuelt interview med tidligere Grobund medlem.
- 22/03-2021: Individuelt interview med tidligere Grobund medlem.
- 21/03-2021: Individuelt interview med tidligere Grobund medlem.

DATOER FOR OBSERVATIONER

27/08-2021

30/08-2021

08/09-2021

09/09-2021

14/09-2021

21/09-2021

23/09-2021

29/09-2021

30/09-2021

07/10-2021

01/11-2021

Kontakt:
kontakt@grobundbandakademi.dk
+ 45 26 67 67 13
www.grobundbandakademi.dk

BanddokTOer er udgivet med støtte fra
Aarhus Kommune.

Redigeret af Jeppe Søndergaard Knudsen

Design af Jeppe Søndergaard Knudsen

Tak til Bent Frederiksen for gennemlæsning,
feedback og korrektur.

Stor tak til Aarhus Musikskole og Musikforeningen
Mono for fantastisk samarbejde gennem alle årene.

En særlig stor tak til de mange Grobund bands,
der har stillet sig til rådighed for observation og
interviews for at gøre denne rapport mulig.

© 2022

Denne rapport er udarbejdet og forfattet af
Amalie Rævsbæk Birch & Emma Cecilie Sørensen
daværende antropologistuderende
på 5. semester ved Aarhus Universitet.

Både Amalie og Emma er nu
færdiguddannede bachelorer i Antropologi.

MED STØTTE FRA

AARHUS
KOMMUNE

